

Fiskeri- og kystdepartementet
PB 8118 Dep
0032 Oslo

postmottak@fkf.dep.no

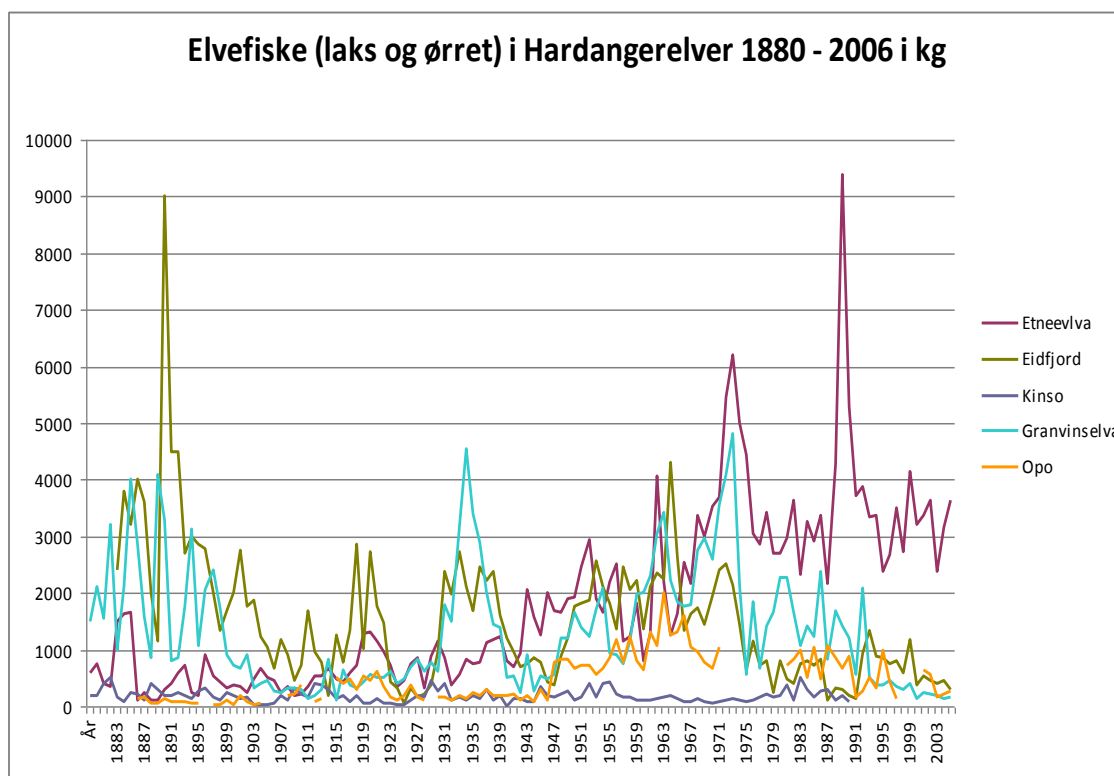
Trondheim, 17. november 2009

Høringsvar fra NSL – Forslag til forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden

Norske Sjømatbedrifters Landsforening (NSL) sine kommentarer til departementets forslag er presentert i det følgende. Norway Royal Salmon (NRS) stiller seg også bak denne uttalelsen.

Bakgrunn

Departementet viser til at Hardangerfjorden er en av de viktigste fjordene for vill laksefisk i Hordaland. NSL stiller seg bak norske myndigheters ansvar for ivaretagelse av den atlantiske laksen. Samtidig har vi hatt en bred prosess med etablering av Nasjonale Lakseelver (NLE) og Nasjonale Laksefjorder (NLF). Det kan virke som at enkelte interesser arbeider for en omkamp om Hardangerfjorden som Nasjonal Laksefjord. NSL er ikke enig i at det er behov for en ny runde med etablering av nye laksefjorder i Norge. Som et minimum må det ligge til grunn en evaluering av ordninga med NLF og NLE med tanke på betydningen for ivaretagelse av den Nordatlantiske laksestammen i forkant av at nye områder unnlates fra oppdrettsvirksomhet.



Figuren viser at elvefisket i Hardangerelver har vært svært varierende sett i et lengre tidsperspektiv. NSL stiller derfor spørsmål ved utsagnet fra departementets høringsnotat om at ”tilstanden for laksebestanden er no vanskeleg, og sjøaurebestandane i midtre Hardangerfjord er på eit lågt nivå.”

Det er kjent at villaksens utfordringer er knyttet til langt flere faktorer enn oppdrettslaks. NSL ber om at departementet legger forholdene til rette for å få til et godt samarbeid mellom elveeierlag, oppdrettere og andre parter for å sikre levevilkår og økt oppgang av villfisk i elvene i Hardanger. Oppdrettsnæringa er innstilt på å ta ansvar for å redusere negativ påvirkning av produksjonen, men det må være i alles interesse at det jobbes bredt for å redusere alle trusselfaktorene som er kjent for vill laks.

NSL oppfatter departementets beskrivelse av problemet i Hardangerfjorden dit hen at det er utfordringer knyttet til lakselus og rømt oppdrettsfisk som betraktes som bakgrunn for forskriftsforslaget.

Det gjøres i dag et stort arbeid for å redusere rømming fra oppdrett, både i regi av myndighetene og næringen selv. Det nasjonale regelverket som skal hindre rømming er nylig revidert. Næringen i området har investert flere hundre millioner kroner i nytt utstyr, og over tid har oppdretterne i fjorden hatt svært lave rømmingstall.

For å samordne og sikre en helhetlig lusebekjempelse i Hardangerfjorden ble Hardanger Fiskehelsenettverk (HFN) etablert i 2004. Arbeidet har gjort at området har vært blant de fremste i landet på lusebekjempelse. I tillegg er det også inngått et samarbeid mellom beslutningstakere på Vestlandet om lusebekjempelse i prosjektet ”Lusalaus”. Gjennom prosjektet skal det fastsettes mål og strategi for felles bekjempelse av lus i regionen. Fra myndighetenes side er det fastsatt både ny luseforskrift og det foreligger forslag om koordinert vinter og våravlusing.

NSL ser det slik at utfordringer knyttet til lakselus og rømt oppdrettsfisk ivaretas av eksisterende regelverk og initiativ fra næringen. NSL mener derfor det ikke er grunnlag for et så inngripende tiltak som en egen forskrift for Hardangerfjorden representerer.

Geografisk virkeområde

NSL registrerer at departementet foreslår at forskriften skal gjelde innenfor et område som omfatter Hardangerfjorden, Klosterfjorden og Bømlafjorden.

Havforskningsinstituttets matematiske spredningsmodell for teoretisk spredning av luselarver viser at spredningspotensialet er betydelig. Til og med deler av Nordsjøen kunne vært innlemmet i Hardanger om en legger denne spredningsmodellen til grunn. Strømmålinger utført av Rådgivende Biologer og Universitetet i Bergen viser at Stokksundet har en fremherskende nordgående strøm som er drevet av kyststrømmen og ferskvannsforsyning fra Hardangerfjorden. I Langenuen er bildet mindre entydig, men heller ikke her kan det hevdes en vesentlig påvirkning mot Hardangerfjorden. NSL mener det ikke foreligger grunnlag for å hevde at anlegg i Stokksundet og Langenuen har påregnelig effekt på lusesituasjonen i Hardangerfjorden.

Det største lusepåslaget kommer hvert år med kyststrømmen og rammer alle anlegg langs norskekysten fra Agder i sør og til Nordland i løpet av en periode på mindre enn fire uker. Sammenlignet med dette naturlige påslaget fra kyststrømmen, er Langenuen og Stokksundets påvirkning på lusesituasjonen i Hardangerfjorden uvesentlig.

Forøvrig kan anlegg som driver i disse områdene pålegges fellesavlusing synkront med brakklegging av områder i fjorden slik at en eventuell negativeffekt kan reduseres til et minimum.

NSL støtter departementets forslag om å legge nordre del av Ølen-Vindafjord inn under Fiskeridirektoratet region Vest forvaltnings- og kontrollmessig. Dette må imidlertid ikke forringe aktører i området sin mulighet til å drive i en fornuftig modell med lokaliteter i Rogaland.

Avgrensning av produksjonen

Departementet foreslår at etablering eller utvidelse av lokaliteter ikke skal være tillatt, men at det kan gis dispensasjon ved klar positiv effekt for fiskehelse og miljø. NSL mener at dersom aktører ser nytten av samdrift i området bør dette gjøres mulig, så lenge det **ikke er negativt** for fiskehelse og miljø, og ber om endring i forskriftsforslaget på dette punktet. NSL ser at departementet ønsker å innføre restriksjoner på aktivitet som kan bidra til å øke produksjonen i området. Det kan likevel ikke være slik at en omfordeling av lokalitetsbruk, bl.a. som ønsket i Generalplanen mot PD, motarbeides av forskriften så lenge dette ikke bidrar til økt produksjon i området.

Høringsforslaget tar utgangspunkt i den høyeste stående biomasse i Hardangerfjorden før Hardangerinstruksen trådte i kraft. For de minste aktørene i området som ikke har alternative produksjonsområder vil reduksjon i selskapsbiomasse, slik departementet foreslår, medføre en svært negativ endring i produksjonsmulighetene. NSL er svært kritisk til departementets forslag om å redusere selskapsbiomassen i området. En slik reduksjon vil ha alvorlige konsekvenser for de minste aktørene i området. I tillegg må det forventes å ha svært negative konsekvenser for lokale slakterier i området.

Næringsaktørene i området har forsøkt å finne fram til felles løsning på utfordringen som følger av forskriftsforslaget fra departementet. Det har imidlertid ikke lyktes å komme fram til et omforent innspill på forslaget innen høringsfristen. NSL vil i denne sammenheng bemerke at selv om aktørene har vært oppmerksomme på en "frys-situasjon" i området i en lengre periode, er det et mer utfordrende arbeid å komme til enighet om en reell **reduksjon** i produksjonen. NSL beklager at næringa ikke har klart å komme til enighet i løpet av den begrensede tiden som har vært tilgjengelig etter at man fikk informasjon om at departementet ønsker en reduksjon av produksjonen i området, og ikke en "frys-situasjon" slik tidligere signalisert.

Som følge av at ikke alle aktørene er enige i et felles forslag til hvordan produksjonen i området kan reduseres, ser NSL at det skisserte "alternativ to" må benyttes. NSL er enig med departementet i at vedtakene som fattes omkring utflytting av biomasse fra området må være proporsjonale. Det er spesielt viktig at aktører som ikke har alternative produksjonsområder utenfor det definerte området for forskriften får beholde sine produksjonsområder. Det bør også tas høyde for at disse aktørene får en viss mulighet for vekst innen forsvarlige miljømessige rammer.

NSL mener videre at ved en reduksjon i selskapsbiomasse i området må det tas hensyn til slakteri i området og deres mulighet for framtidig tilførsel av råstoff. Utover dette støtter NSL departementet i at ansiennitet, mulighet til å flytte ut av fjorden, samt hvor stor del av gitt biomasse som er brukt i fjorden de seneste tre årene før frys-vedtaket skal ligge til grunn for en prioritering av hvem som skal få beholde produksjonsmuligheter i området.

NSL mener departementet bør ta hensyn til de omfattende konsekvenser forslaget vil få dersom det gjennomføres. Som figuren over elvefiske i Hardangerelver 1880 – 2006 viser er det ikke entydig at oppdrettsvirksomhet har ført til reduksjon i bestander av laks og ørret i området, heller tvert i mot. En kan derfor heller ikke vite at reduksjon av oppdrettsvirksomhet i området vil bidra til bedring av

bestandene av laks og ørret. NSL ber departementet legge til rette for evaluering av tiltaket innen en rimelig tidsperiode, slik at en får klarhet i om tiltaket har en effekt på villfisken i området, eller om det heller skal legges vekt på alternative tiltak for reduksjon av lakselus og generell styrking av villaksen.

Tvungen reduksjon av biomasse har store konsekvenser for oppdrettsnæringa i området, og NSL mener det er svært urimelig at enkeltaktører som pålegges reduksjon av produksjon i et område på bekostning av andre i tillegg skal påføres ytterligere kostnader i form av saksbehandlingsgebyr for nye lokaliteter m.v. Myndighetene bør kunne vise smidighet mht krav om gebyr og avgifter i denne sammenhengen.

NSL vil også be departementet pålegge sektormyndighetene å prioritere saksbehandling av søknader om nye lokaliteter som følge av pålegg om flytting, slik at lang saksbehandlingstid ikke blir en ekstra ulempe for aktører som pålegges reduksjon i sin biomasse i området.

Transport av fisk

NSL ser at transport av fisk kan ha stor betydning for spredning av sykdom og parasitter. NSL mener imidlertid at det må være bedre å sette vilkår for transport av fisk i området på generelt basis, enn at all transport skal godkjennes for seg av Mattilsynet. Faste vilkår for transport vil være både forutsigbart for næringsaktører og har færre konsekvenser for arbeidsmengden til Mattilsynet.

Ikrafttredelse

NSL vil gjøre departementet oppmerksom på at tilpassing av biomasse for et oppdrettsanlegg krever langt mer enn noen måneders varsel. Dersom forskriften trer i kraft 1. januar 2010 slik foreslått vil dette ha stor betydning for de minste aktørenes muligheter mht vårutsett 2010. NSL ber om utsettelse av forskriften til tidligst 2011.

Konsekvenser

NSL krever at iverksetting av tiltak må i størst mulig grad utformes slik at etablert akvakulturvirksomhet, og da spesielt mindre, lokale aktører, blir minst mulig skadelidende. Disse oppdrettsvirksomhetene har begrensede muligheter (om noen) til å flytte MTB til lokaliteter utenom Hardangerfjorden. For eksempel ligger det to familieeide selskap i fjorden som leverer mesteparten av råstoffet til Hardanger Fiskeforedling AS som også ligger i fjorden. For videre drift av slakteriet er det svært viktig at råstofftilgangen blir minimum på nivå med dagens. Bedriften sysselsetter 38 årsverk og er derfor også en svært viktig hjørnesteinsbedrift i området. Kort transport av fisk mellom produksjonssted og slakteri er også positivt i et fiskehelse- og rømmingsperspektiv, og i tråd med næringens egen bekjempelsesplan for PD.

Med vennlig hilsen

Kristin Sæther
Fagsjef oppdrett, NSL

NORSKE SJØMATBEDRIFTERS LANDSFORENING

Postboks 639 Sentrum
7406 Trondheim

Telefon: 73 84 14 00
Telefax: 73 84 14 01

Foretaksnr: 971455020
E-post: post@nsl.no

www.nsl.no